LAROUSSE

PRIMA MEA ENCICLOPEDIE

Popoarele

enciclopedia rao

Phillippe Schuwer şi Dan Grisewood
au creat această colecţie.

Dominique Rist, geograf, a scris această carte.

Véronique Herbold a coordonat ediţia.

Anne Boyer a coordonat ilustratorii:
Marc Lagarde, Barry Mitchell, Jean-Marc Pau,
Étienne Souppart, Valérie Stetten, Jean Torton,
şi a realizat macheta.

Graffito a realizat hărţile.

Anne Maignant a realizat documentarea.

Simona Neagu a tălmăcit această carte din limba franceză.

PRIMA MEA ENCICLOPEDIE

enciclopedia rao

© Larousse 1994
© Larousse/Grisewood & Dempsey 1994
pentru ilustrații
© Larousse Bordas 1997
© Larousse/VUEF 2002
Les peuples

Grupul Editorial RAO
Enciclopedia RAO
C.P. 2-124 București, ROMÂNIA
e-mail: office@raobooks.com; www.raobooks.com

© Enciclopedia RAO, 1998, 2003
pentru versiunea în limba română

Prima mea enciclopedie
Popoarele, ediția a II-a

ISBN 973-8175-83-6

Popoarele

enciclopedia rao

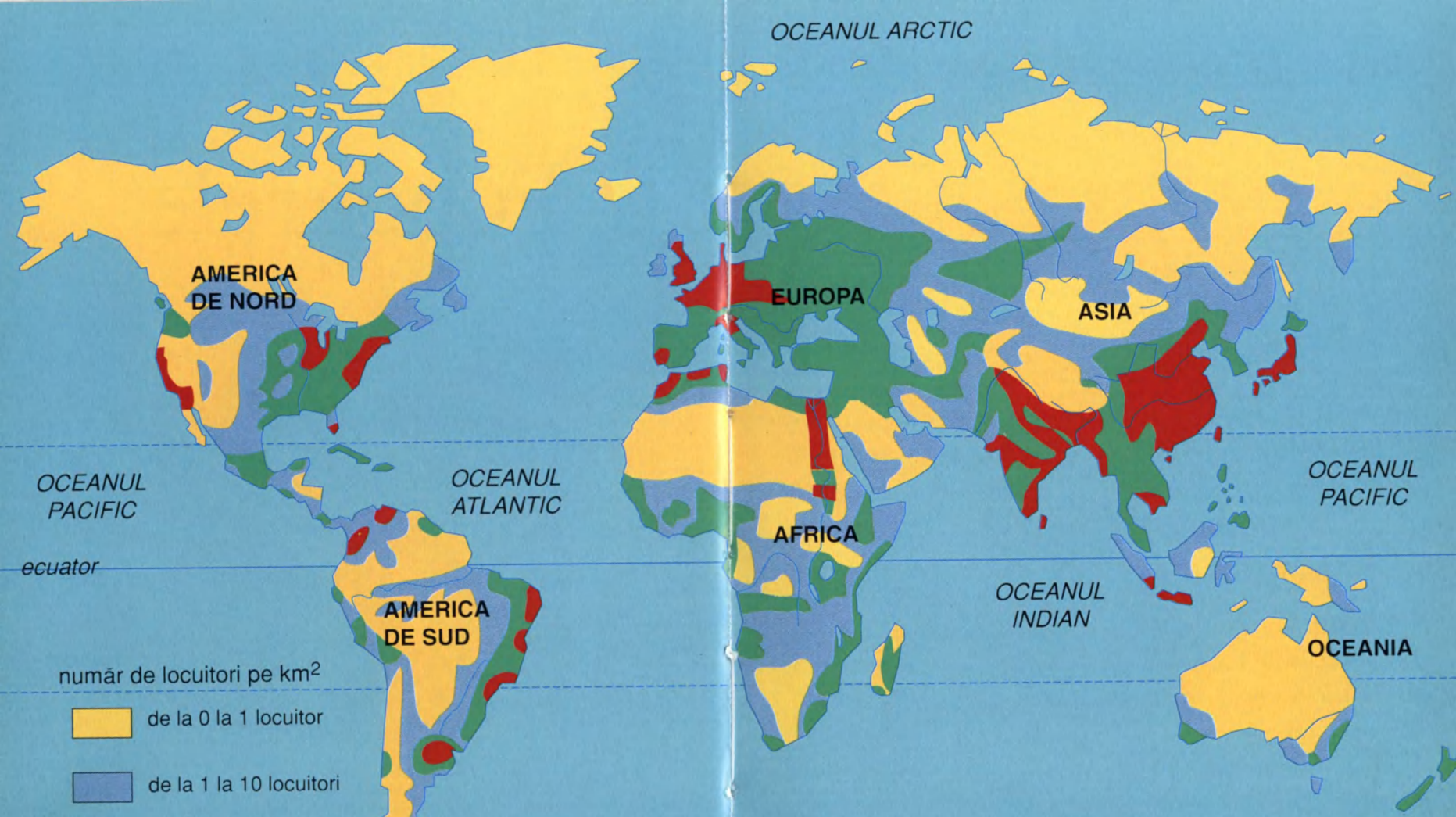

Pământul este locuit de peste cinci miliarde de oameni. Pe hartă, regiunile cu populație numeroasă sunt colorate cu roșu. Cele cu galben sunt regiuni puțin populate.

Să intrăm în această carte

A LOCUI PE PĂMÂNT

Bună ziua! 10
Locuinţele 12
La masă! 14
Meseriile 16
Sporturile 18
Religiile 20
Mijloacele de călătorie 22
Ştiaţi că... 24

ÎN AMERICA

Eschimoşii 26
În pădurile din nord 28
Sărbătorile indiene 30
Un oraş american 32
Cow-boy 34
În Antile 36
Mexicanii 38
Un târg în Anzi 40
Indienii din Amazonia 42
În Brazilia 44
Ştiaţi că... 46

ÎN EUROPA

În nordul Europei 48
Un oraş din Europa 50
Pescarii bretoni 52
La o fermă 54
În Spania 56
La munte 58
La greci 60
Sărbătoarea ţiganilor 62
Ştiaţi că... 64

ÎN AFRICA

Medina 66
În deşert 68
Pe malul Nilului 70
Un oraş african 72
Un sat în savană 74
Viaţa pe apă 76
Africa verde 78
La o crescătorie de struţi 80
Ştiaţi că... 82

ÎN ASIA

Într-un kibbutz în Israel 84
În Arabia 86
Afganii 88
Într-o iurtă 90
Un oraş în China 92
Într-o mânăstire budistă 94
Pe malurile Gangelui 96
Într-o orezărie 98
În Bali 100
Japonezii 102
Papuaşii 104
Ştiaţi că... 106

ÎN OCEANIA

O fermă în Australia 108
Aborigenii 110
În Noua Zeelandă 112
Polinezienii 114
Ştiaţi că... 116

Să căutăm de la A la Z 117

A locui pe Pământ

În lume se vorbesc aproape trei mii de limbi diferite. Limba reprezintă toate cuvintele care ne permit să vorbim unii cu alţii, să scriem şi să citim.

Unele limbi se scriu cu ajutorul unui alfabet, altele cu ajutorul unor semne, numite ideograme. Aceşti copii spun *bună ziua!* în mai multe limbi.

Locuinţele

iglu

tipi

cort tuareg

iurtă mongolă

rulotă

sampan

Oamenii locuiesc în diferite tipuri de case,

dintre care unele se pot deplasa pe şosea ori pe apă.

fermă australiană

casă indoneziană

locuinţă lacustră

casă din paie

casă din chirpici

colibă africană

Ele pot fi construite pe stâlpi, din lemn sau

din stuf, pământ uscat sau paie.

chilii în stâncă

căsuţă cu acoperiş din paie

hacienda

vilă

palat

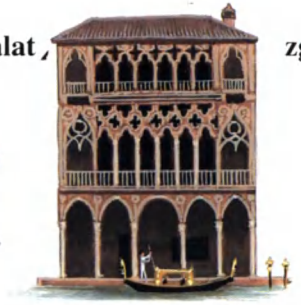

zgârie-nori

Săpate în stâncă sau construite din piatră,

beton şi sticlă, ele sunt toate foarte diferite.

La masă!

Fiecare vârstă, fiecare popor au felul lor diferit

În Arabia, se mănâncă așezat pe covor, cu mâna dreaptă;

în Japonia, se mănâncă în genunchi, cu ajutorul bețișoarelor;

de a mânca; uneori foarte repede, în picioare sau pe stradă.

în Africa, familia se adună în jurul unei oale cu mâncare;

în România se stă pe scaune și se folosesc farfurii și tacâmuri.

Meseriile

Vânzător de ziare, doctor, polițist sau pilot sunt

meserii, așa cum este și cea de marinar sau de brutar.

Artiștii creează opere și spectacole de teatru

sau de cinematograf, pentru plăcerea tuturor.

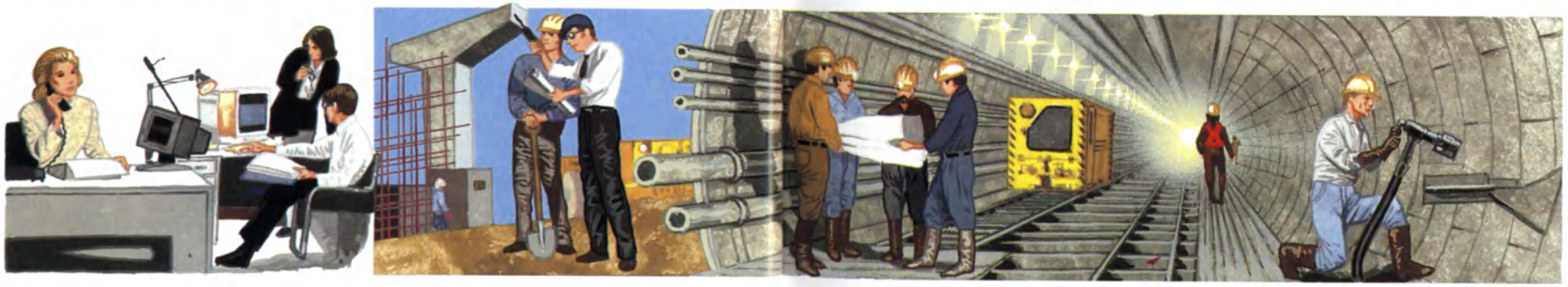

Arhitecții și muncitorii lucrează împreună

pentru a construi, de pildă, tuneluri sau poduri.

Sporturile

alergare

sărituri

haltere

A face sport înseamnă să alergi, să sari, să-ţi dezvolţi

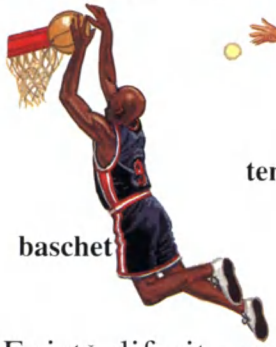
baschet

tenis

fotbal american

Există diferite sporturi. Unele se joacă cu mingea,

schi

Singuri sau în echipă,

inele

patinaj pe gheaţă

natație

mușchii corpului, să patinezi sau să înoți.

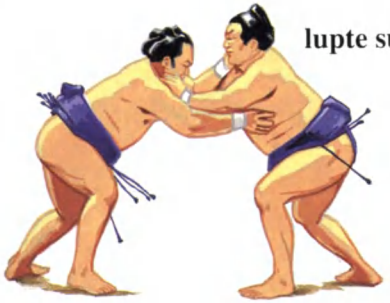
lupte sumo

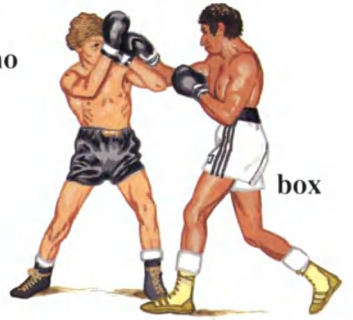
box

altele presupun o lupta, cum este sumo sau boxul.

automobilism

echitație

sportivii vor să câştige meciuri sau competiţii.

Religiile

Pentru a se ruga împreună lui Dumnezeu, creştinii se adună în biserici.

În Israel, Zidul Plângerii din oraşul sfânt Ierusalim este un loc sacru al religiei evreilor.

Fiecare musulman încearcă să meargă în pelerinaj la Mecca, în Arabia Saudită.

Benares, în India, este oraşul sfânt al hinduşilor. Credincioşii se purifică spălându-se în apele fluviului Gange.

Budiştii urmează învăţăturile înţeleptului Buddha. Credincioşii îl venerează în temple budiste.

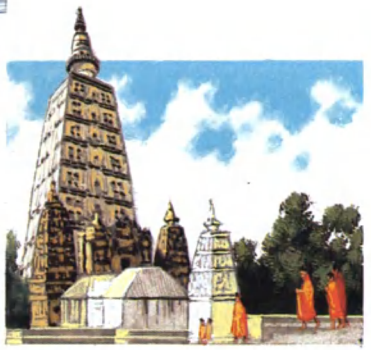

Acest templu şintoist din Japonia este dedicat zeiţei soarelui, Amaterasu.

Mijloacele de călătorie

Oamenii pot călători pe jos, călare pe cal,

pe măgar, pe dromader sau cu bicicleta.

Se pot deplasa cu trenul sau cu maşini de teren.

Merg cu autocarul, cu camionul sau cu motocicleta.

Pentru a călători grabnic, ei pot lua trenul rapid, avionul

sau vaporul. Astfel ei pot vizita numeroase alte ţări.

Ştiaţi că...

☐ Oamenii locuiesc pe toate cele cinci continente ale globului. Americanii trăiesc în America, europenii în Europa, africanii în Africa, asiaticii în Asia. Insulele Oceaniei sunt şi ele locuite.

☐ Pielea oamenilor poate fi de mai multe culori. Astfel oamenii pot fi galbeni, negri, albi sau mulatri.

☐ Oamenii trăiesc în toate regiunile lumii: la câmpie, la munte, la deal, pe podişuri, pe ţărmul mărilor şi al oceanelor, în regiunile cu climat rece, cald sau temperat.

☐ În lume există 191 de ţări sau state. Fiecare are un steag, o capitală şi o monedă naţională.

În America

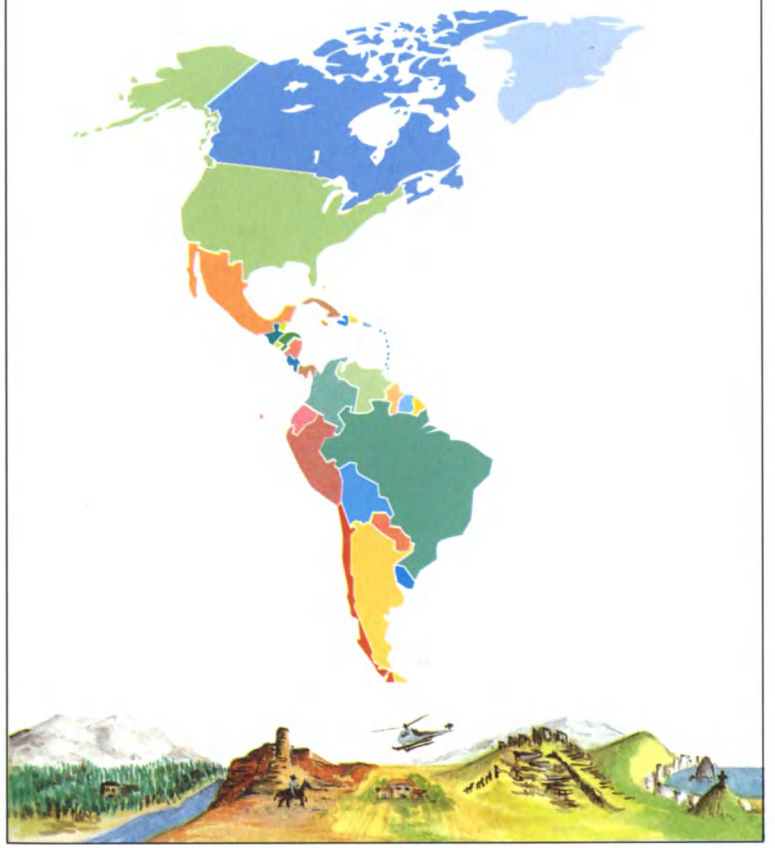

Eschimoşii

Eschimoşii, sau inuiţii, locuiesc în regiunile Polului Nord, acolo unde gheaţa este aproape veşnică. Ei poartă veşminte confecţionate din piele sau blană de animal.

Ei se apără de frig purtând haine cu glugă sau hanorace.

Ei se sărută frecându-şi nasurile unul de celălalt.

Ei se deplasează cu ajutorul săniilor cu motor sau trase de câini.

Iarna, eschimoşii pescuiesc sub gheaţă, la copcă. Ei fac o spărtură în gheaţă şi prind peştele cu harponul.

În pădurile din nord

În întinsele păduri ale Canadei, tăietorii de lemne retează arbori imenşi, apoi îi încarcă în camioane de mari dimensiuni.

Aceşti buşteni sunt apoi duşi la fabricile de cherestea unde vor fi curăţaţi de scoarţă şi tăiaţi în scânduri. Canada este o mare producătoare de lemn şi de hârtie.

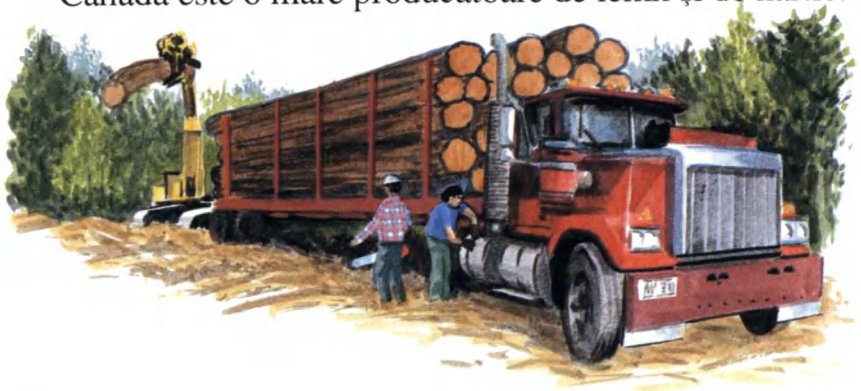

În Canada, la sfârşitul iernii se colectează siropul de arţar. Pământul este încă acoperit de zăpadă. Scoarţa şi trunchiul arţarului sunt străpunse cu un burghiu. Prin această scobitură se scurge seva care este strânsă într-un vas. Apoi, în „cabana de zahăr“, seva este fiartă. După evaporarea apei, seva se transformă în sirop. Siropul serveşte la fabricarea caramelului şi la îndulcirea produselor de patiserie.

Sărbătorile indiene

Indienii sau pieile-roşii sunt primii locuitori ai Statelor Unite. În satele indiene, numite şi *pueblos*, s-au păstrat tradiţiile şi sărbătorile de altădată, cum ar fi Sărbătoarea Porumbului.

Indienii dansează purtând pe cap ştiuleţi de porumb pentru ca recolta să fie bună.

Păpuşile *katcinas* sunt jucării cioplite din lemn reprezentând eroi ai legendelor indiene. Astfel copiii pot învăţa istoria poporului lor.

Acest vraci încearcă să vindece un bolnav. El desenează semne pe nisip.

Asistenţii cântă, aşezaţi în cerc, pentru a ajuta la vindecarea bolnavului.

Un oraş american

În Statele Unite există astăzi oraşe de mari dimensiuni. Mulţi dintre tinerii care trăiesc aici transformă străzile în terenuri de sport.

Ei se strâng de obicei în jurul unui coş de baschet agăţat pe zidul unei clădiri.

Zgârie-norii sunt clădiri foarte înalte, cu zeci de etaje, în care locuiesc sau muncesc mulţi oameni.

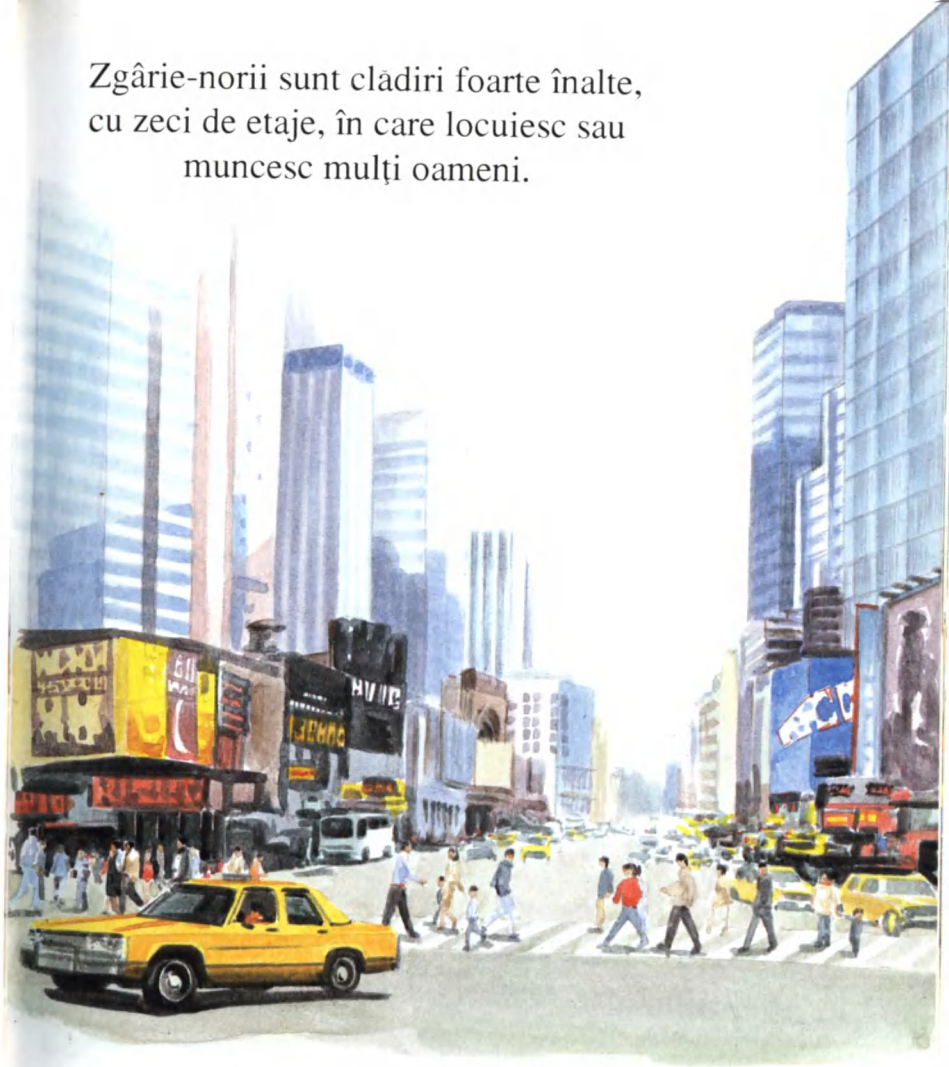

Cow-boy

Cow-boy-ii trăiesc şi muncesc la fermele imense din America de Nord, numite *ranch*-uri. Ei cresc vite şi cai sălbatici. *Cow-boy*-ii sunt călăreţi foarte destoinici.

Ei prind animalele cu ajutorul lasoului.

Cow-boy-ii îşi petrec zilele călărind. Ei îşi mînă cirezile dintr-un capăt în altul al *ranch*-ului, ceea ce poate dura mai multe zile la rînd. *Cow-boy*-ii poartă pălărie de fetru cu borurile răsucite în sus şi eşarfă pentru a se apăra de soare, de ploaie şi de praf. Ei au mare grijă de animalele lor.

În Antile

În insulele
Antile este cald
tot timpul anului.

Aici se cultivă mari plantaţii de bananieri; după ce sunt culese, bananele sunt transportate cu vaporul către numeroase alte ţări.

Pescuitul este o altă ocupaţie a locuitorilor Antilelor. Ei ies în larg la bordul iolelor sau al unor bărci cu pânze şi fund plat şi prind peşti de toate mărimile. La întoarcere, ei îşi întind plasele pe plajă, să se usuce la soare. Ei le repară şi le cos stând la umbra cocotierilor.

Mexicanii

Şi în Mexic este foarte cald. Casele, construite în jurul unor piaţete, au şiruri de arcade care formează bolţi. Aici mexicanii vin în căutare de umbră, răcoare sau ca să mănânce. Ei mănâncă fasole verde, *tortillas* sau porumb copt.

Cu prilejul sărbătorilor, copiii se întrec între ei să rupă cu bâtul un zmeu, numit *pinata*, pentru a ajunge la bomboanele ascunse înăuntru.

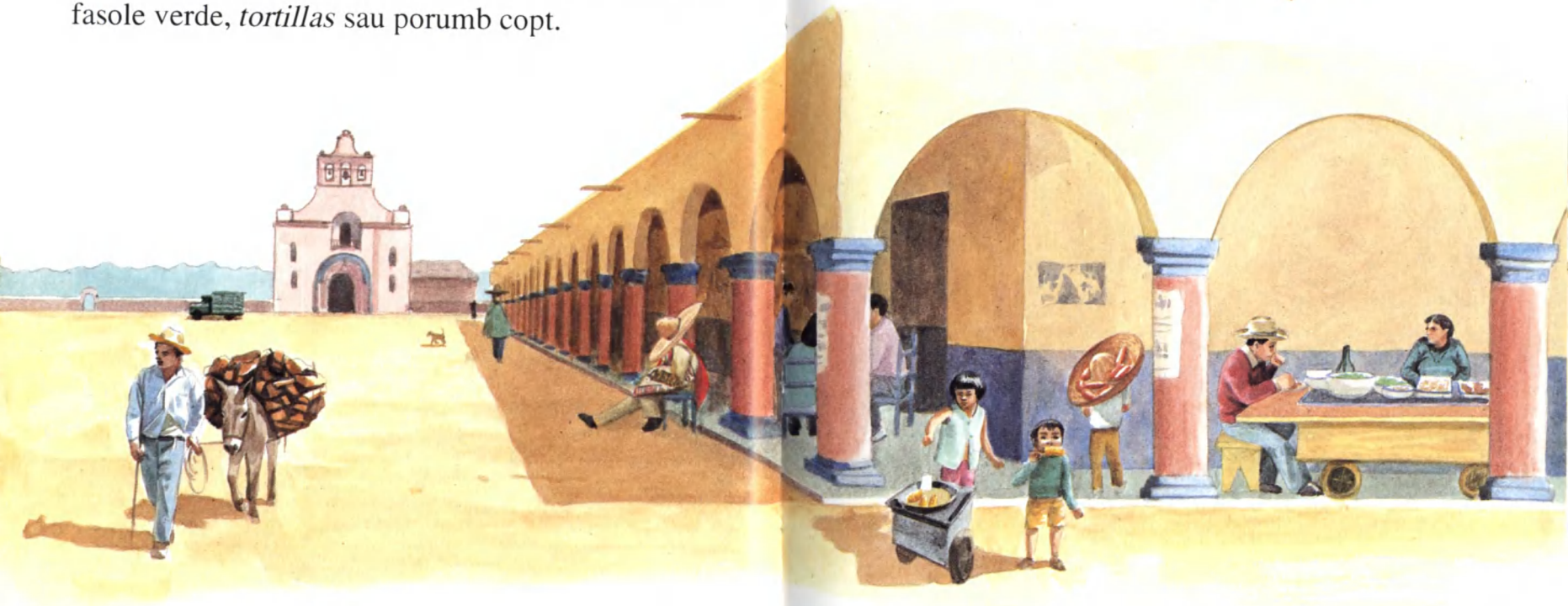

Un târg din Anzi

Pe platourile înalte ale munţilor Anzi, zilele de târg sunt prilej de sărbătoare. Sătenii sosesc cu mărfurile încărcate în camioane sau pe spinarea lamelor. Ei vând legume – fasole roşie, cartofi, igname, porumb –, dar şi ţesături în culori foarte vii.

În zilele de târg, toţi poartă o pălărie de fetru. Femeile poartă fuste foarte plisate, iar pe umeri au şaluri mari în care îşi înfăşoară copiii pe care-i poartă în spate. După ce şi-au vândut produsele, sătenii pleacă spre casele lor, ducând cu ei scule sau alte ustensile cumpărate la târg.

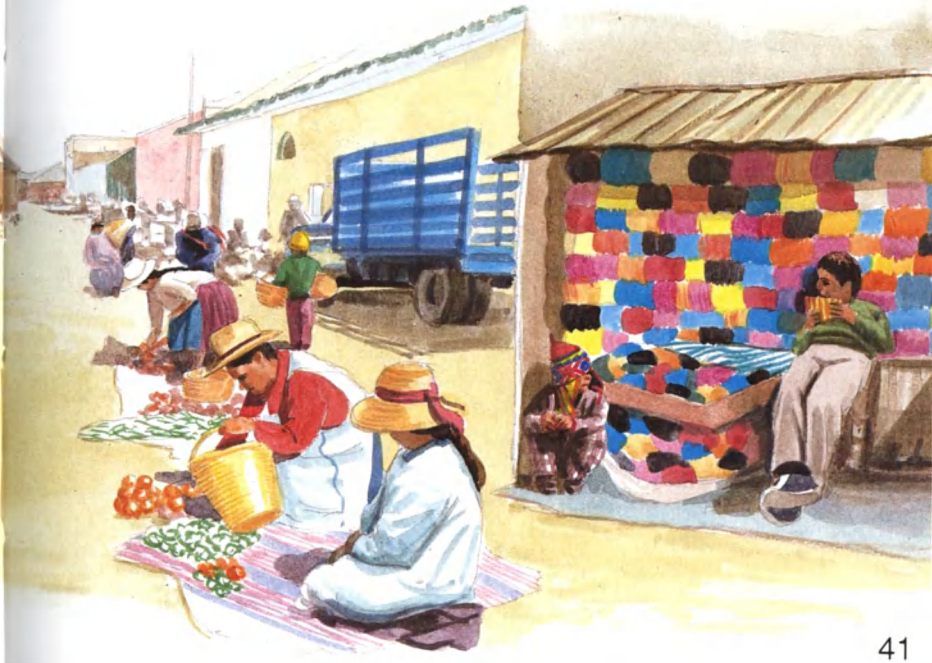

Indienii din Amazonia

Indienii din Amazonia trăiesc în inima celei mai întinse păduri din lume. Aici este foarte cald, iar ploile sunt abundente. Fiecare sat indian numără câteva familii care trăiesc în colibe fără pereți despărțitori. Noaptea dorm în hamace agățate cu liane de stâlpii casei.

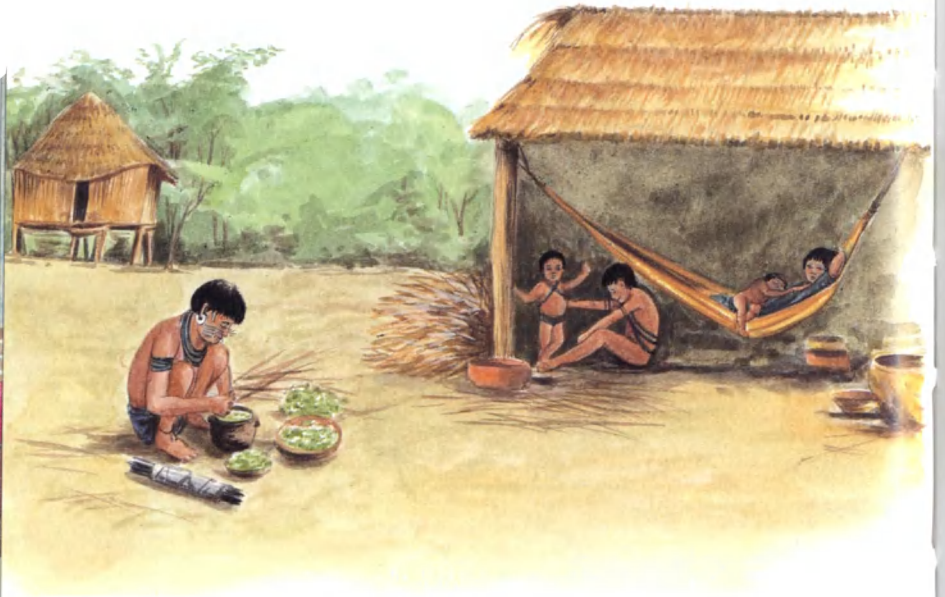

Bărbații vânează tapiri sau maimuțe. La vânătoare sau la pescuit ei folosesc arcuri de lemn.

De asemenea, culeg plante și fructe din pădure.

În Brazilia

Brazilienii iubesc carnavalurile și muzica. Adesea vezi trupe de muzicanți care cântă pe stradă, precum aici, la Salvador de Bahía. Muzicanții bat ritmul în tobe africane, numite *bongos*. Alții cântă la *batucadas*, care sunt tobe improvizate din butoaie goale de tablă.

Un vânzător ambulant și o fetiță urmăresc doi dansatori de *capoeira*, care mimează o luptă în sunet de *batucadas*. Fiecare face tot mai multe acrobații. Unul încearcă să evite loviturile pe care celălalt caută să i le dea. Străzile din Bahía sunt pline de dansatori.

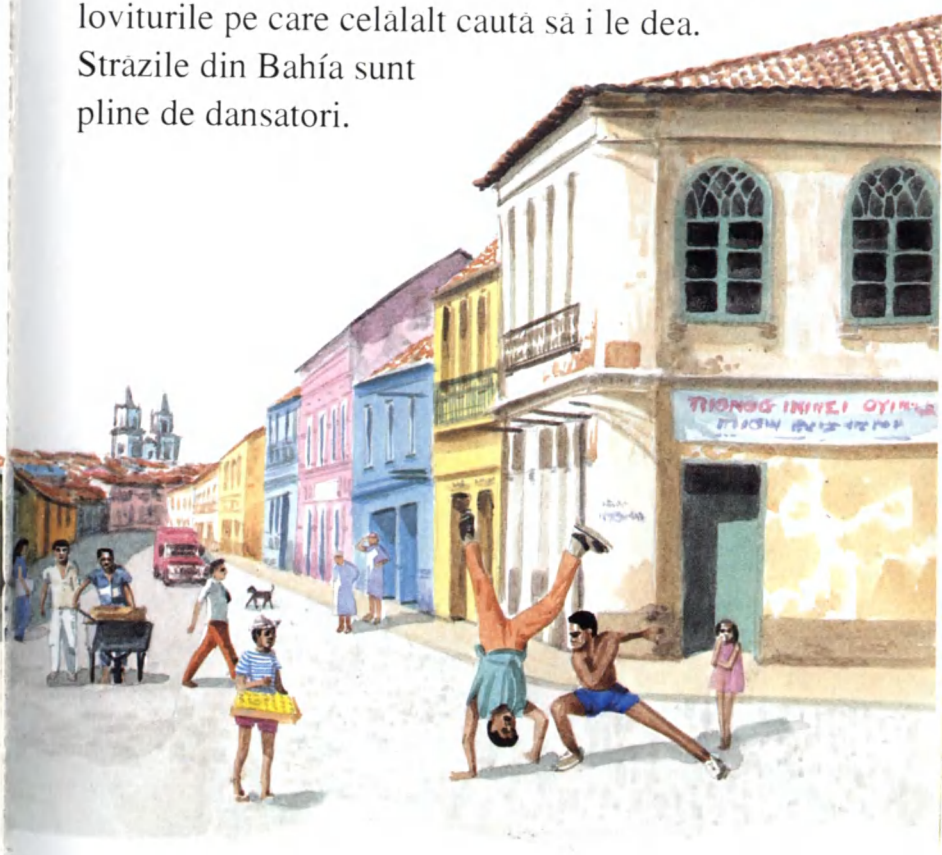

Ştiaţi că...

☐ În America se vorbesc engleza şi spaniola. Franceza se vorbeşte în Quebec, o regiune din Canada. Brazilienii vorbesc portugheza.

☐ Frunza de arţar este simbolul Canadei. Ea apare pe steagul ţării.

☐ Printre cele mai mari oraşe din America se numără : Mexico în Mexic, New York şi Los Angeles în Statele Unite, Sao Paulo în Brazilia şi Buenos Aires în Argentina.

☐ Sărbătoarea copiilor, în America de Nord, se numeşte Halloween. Ea are loc la 31 octombrie. Copiii se îmbracă în vrăjitoare şi vopsesc dovleci în toate culorile.

☐ Pădurea amazoniană adăposteşte mii de plante şi animale.

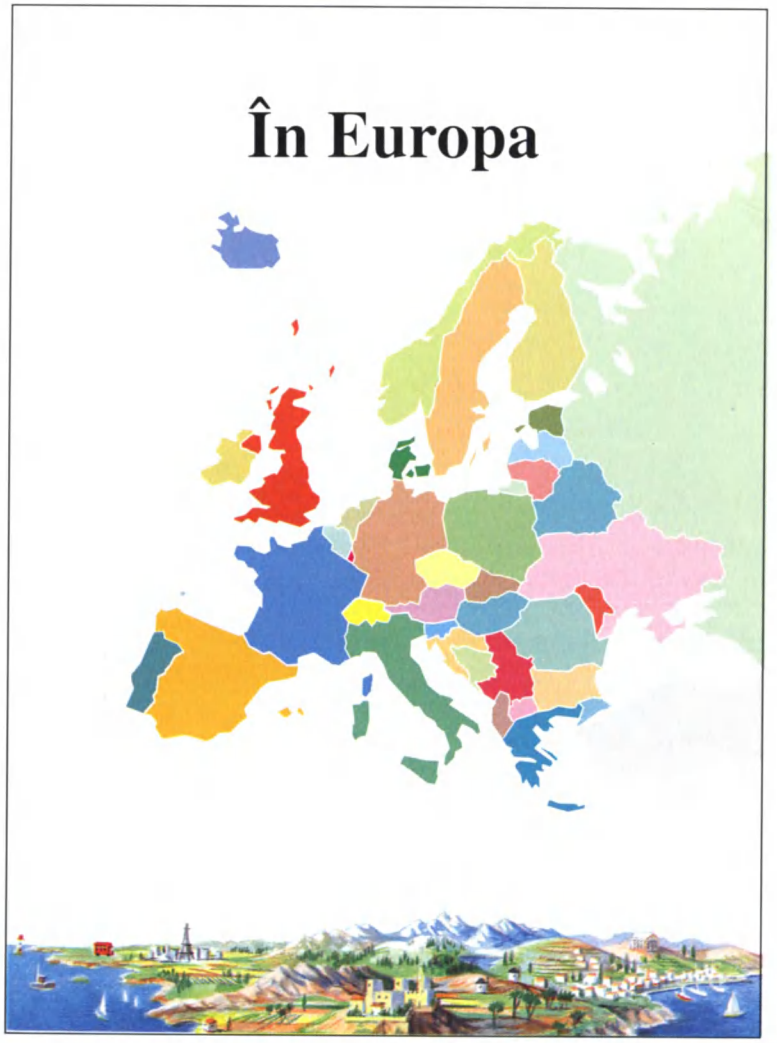

În nordul Europei

Iarna este foarte frig în nordul Europei. Lacurile, heleşteele şi uneori chiar şi marea îngheaţă. Locuitorii acestor regiuni, numiţi scandinavi, pot patina sau pescui la copcă. Când ninge, oamenii se deplasează cu schiurile. Sportivii se antrenează intens pentru Vasaloppet, un important concurs de schi nordic.

Vara, locuitorii se pot plimba în pădure, pe malul lacurilor sau pot ieşi în larg în ambarcaţiuni cu pânze. Într-o cabană specială, construită din trunchiuri de lemn, numită saună, scandinavii fac băi de aburi, după care se aruncă în apa rece pentru a se răcori.

Un oraş din Europa

Cea mai mare parte a europenilor, locuitorii Europei, trăiesc şi muncesc în oraşe unde există parcuri şi grădini deschise tuturor. Acolo se joacă copiii.

Pentru a lua aer şi a se bucura de natură, locuitorii oraşelor se plimbă prin parcuri. Uneori, într-un chioşc cântă câte o orchestră. Pe alei sunt statui de oameni celebri.

În centrul oraşului sunt cinematografe, birouri, magazine şi şcoli.

Vara, oamenii îşi petrec mult timp pe terasele cafenelelor.

Pescarii bretoni

În Bretania, pescarii ies foarte departe în larg în ambarcaţiuni numite năvodare. Ei practică pescuitul cu năvodul, cu care prind limbi de mare, sardine sau ton. Peştele prins este ţinut la rece la bordul vaporaşului, până la întoarcere.

Pescarii stau în larg una sau mai multe zile. Când se întorc, descarcă imediat tot peştele prins.

Şi astfel peştele proaspăt ajunge chiar a doua zi în pieţele oraşelor.

Mai există încă şi astăzi femei bretone care poartă costumul tradiţional, cu o bonetă înaltă de dantelă.

La o fermă

La țară, agricultorii trăiesc în gospodării mai mari – numite ferme – sau mai mici. Ei se trezesc foarte devreme dimineața ca să mulgă vacile, să hrănească păsările din ogradă, să pregătească fânul pentru animale și să culeagă legumele.

În Europa, agricultorii cultivă mult grâu. Ei ară câmpul cu tractoarele și, pe la mijlocul toamnei, seamănă. Recolta se culege vara, cu ajutorul unei combine agricole.

La țară se cresc vite pentru lapte și carne. Aceste produse sunt exportate și în alte țări din Europa. Laptele este trimis la fabricile de lapte unde este prelucrat pentru a se obține smântână, unt, iaurt și brânză.

În Spania

În Spania, ca şi în restul Europei, via se culege în septembrie. Cultivatorii culeg ciorchinii de struguri şi îi pun într-un coş. Strugurii vor fi apoi zdrobiţi sau tescuiţi. Din ei se va obţine vin.

În timpul anumitor sărbători numite *ferias*, au loc întreceri cu tăuraşi. Tinerii se întrec în agilitate şi viteză cu un tăuraş şi îl evită cu îndemânare, făcând salturi în lături. Publicul îi aplaudă.

La munte

Iarna, munții se acoperă de zăpadă. Locuitorii de la munte primesc în gazdă schiori, veniți să își petreacă aici câteva zile de vacanță. Schiorii urcă până în vârful muntelui cu teleschiul, după care coboară pe pârtie, uneori chiar printre brazi.

Vara, locuitorii de la munte își scot vacile la păşunat şi adună mierea albinelor din stup.

La greci

Grecii sunt un popor de marinari. Ei plimbă vizitatorii cu vaporaşul de pe o insulă pe alta.

Zilele de vară sunt calde în Grecia. Oricine se poate aşeza la taifas cu prietenii la o masă pe terasa unei cafenele.

Agricultorii greci cresc măslini, capre şi oi. De multe ori ei îşi transportă produsele cu ajutorul măgarilor.

Sărbătoarea ţiganilor

Ţiganii sunt „oamenii drumului“.
Ei locuiesc în rulote sau în caravane de corturi
şi se deplasează dintr-o ţară într-alta.
În fiecare an se adună ţigani din toată Europa
la Saintes-Maries-de-la-Mer, în sudul Franţei,
cu ocazia unei importante sărbători
religioase, la 24 şi 25 mai.

Ţiganii vin până la marginea
mării şi scufundă în apă statuile
celor două sfinte considerate
de ei ca protectoare. În aceste
două zile, ei cântă din gură
şi din instrumente
şi dansează.

Ştiaţi că...

☐ Cele mai mari oraşe din Europa sunt Moscova în Rusia, Paris în Franţa, Londra în Marea Britanie, Roma în Italia şi Madrid în Spania.

☐ Veneţia, în Italia, este un oraş construit pe apă. În loc de străzi există canale cu apă. Locuitorii se deplasează în gondole – bărci negre din lemn, conduse cu o vâslă de un gondolier.

☐ În Belgia şi în nordul Franţei, copiii îşi primesc cadourile de Crăciun la data de 6 decembrie, ziua Sfântului Nicolae. În Suedia, la mijlocul lunii decembrie se sărbătoreşte Sfânta Lucia. În Spania, Italia şi Rusia, cadourile se dau în Ziua Regilor (Boboteaza, la noi), în ianuarie.

☐ Laponii trăiesc în nordul Suediei, al Norvegiei şi al Finlandei. Principala lor ocupaţie este creşterea renilor.

În Africa

Medina

În Maroc, în vechile cartiere ale oraşelor, se intră printr-o poartă mare numită *medina*, care este înconjurată de fortificaţii. Aici găsim numeroşi meşteşugari şi negustori. Fiecare meserie îşi are propria stradă şi propria piaţă, numită *suk*.

În *suk*-ul tăbăcarilor, aceştia argăsesc pielea. Ei cufundă pieile în cuve cu coloranţi.

Apoi întind pielea sau o calcă cu picioarele. În alte pieţe se confecţionează pantofi şi portofele sau se vând covoare.

În deşert

Tuaregii sunt o populaţie nomadă care traversează deşertul Sahara împreună cu turmele lor de dromaderi şi de capre.

Un om conduce caravana de dromaderi mergând în fruntea ei. El cunoaşte drumul cel mai sigur pentru a ajunge la locul de popas. Noaptea el se ghidează după stele. Ceilalţi conducători de cămile îl urmează, unul în spatele celuilalt. Dromaderii înaintează în pas iute şi constant. Aceste animale îşi fac rezerve de apă în cocoaşă şi nu au nevoie să se adape timp de mai multe zile.

În Sahara nu plouă; în timpul zilei este foarte cald, iar apa este rară. Nomazii scot apă din puţuri săpate în nisip.

Pe malul Nilului

Egiptul este în întregime străbătut de un fluviu impunător, Nilul. Fără apa Nilului, Egiptul ar fi o zonă de deşert. Pentru a folosi apa, egiptenii au construit o reţea de baraje, canale şi puţuri care permit irigarea câmpurilor.

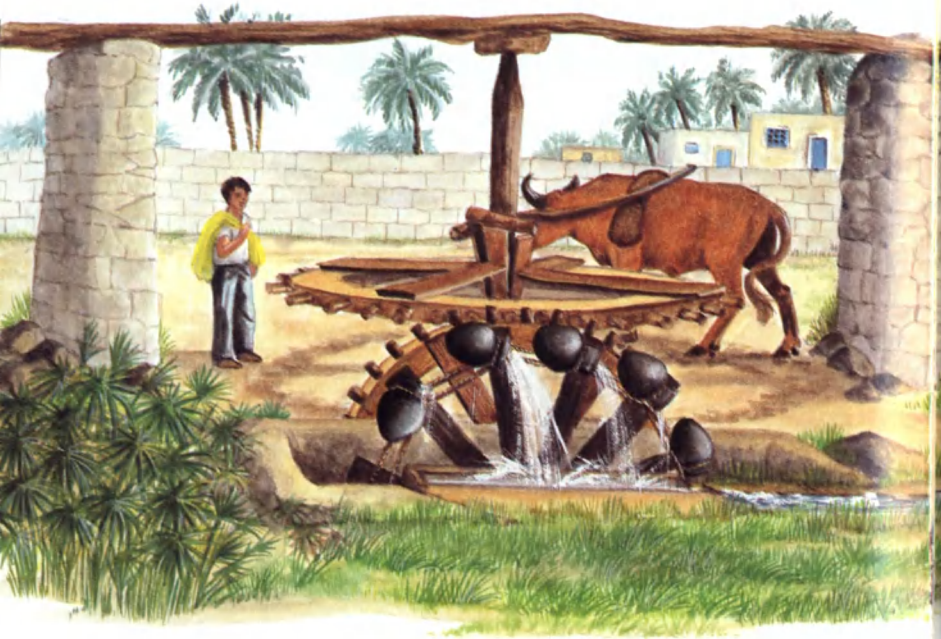

Ţăranii egipteni, numiţi şi fellahi, cultivă grâu şi legume, de-a lungul malurilor Nilului. Solul este în permanenţă udat prin acţiunea unei instalaţii speciale, numite *noria*, echipate cu urcioare care aduc apa la suprafaţă.

Bărcile cu pânze care străbat Nilul poartă numele de feluci.

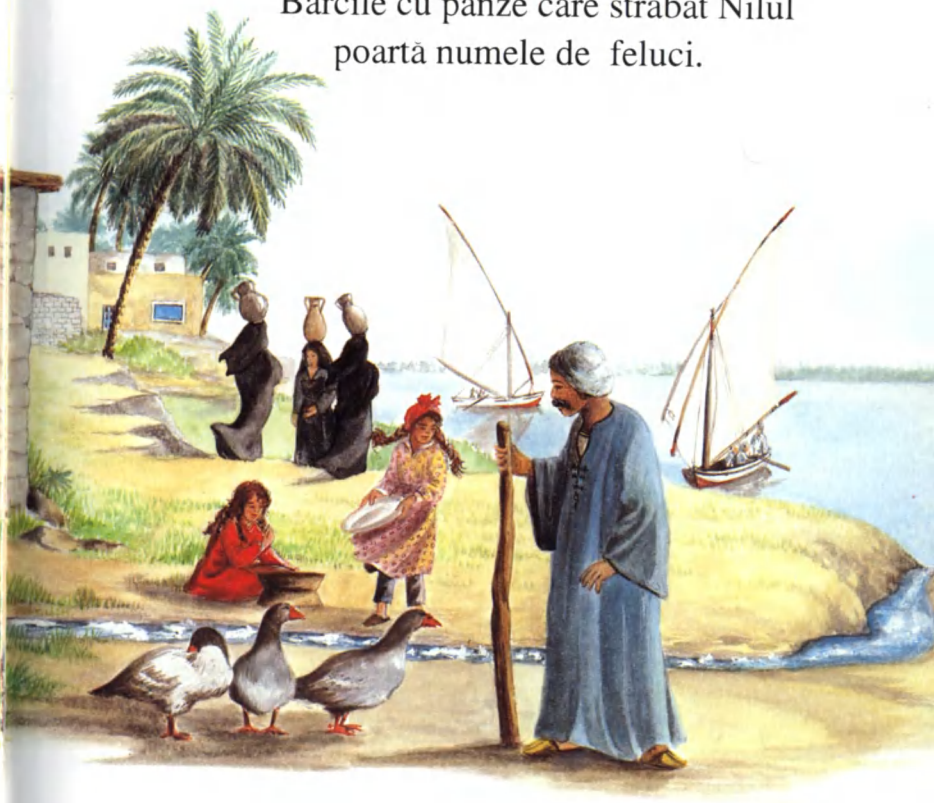

Un oraş african

Oraşele africane s-au dezvoltat foarte repede. În fiecare an, ele numără din ce în ce mai mulţi locuitori care se mută în cartiere noi. Foarte multe oraşe africane sunt porturi. Ele se găsesc pe malurile unui fluviu sau ale oceanului. Ele sunt importante centre comerciale. De aici pleacă şi aici sosesc mărfurile din alte ţări.

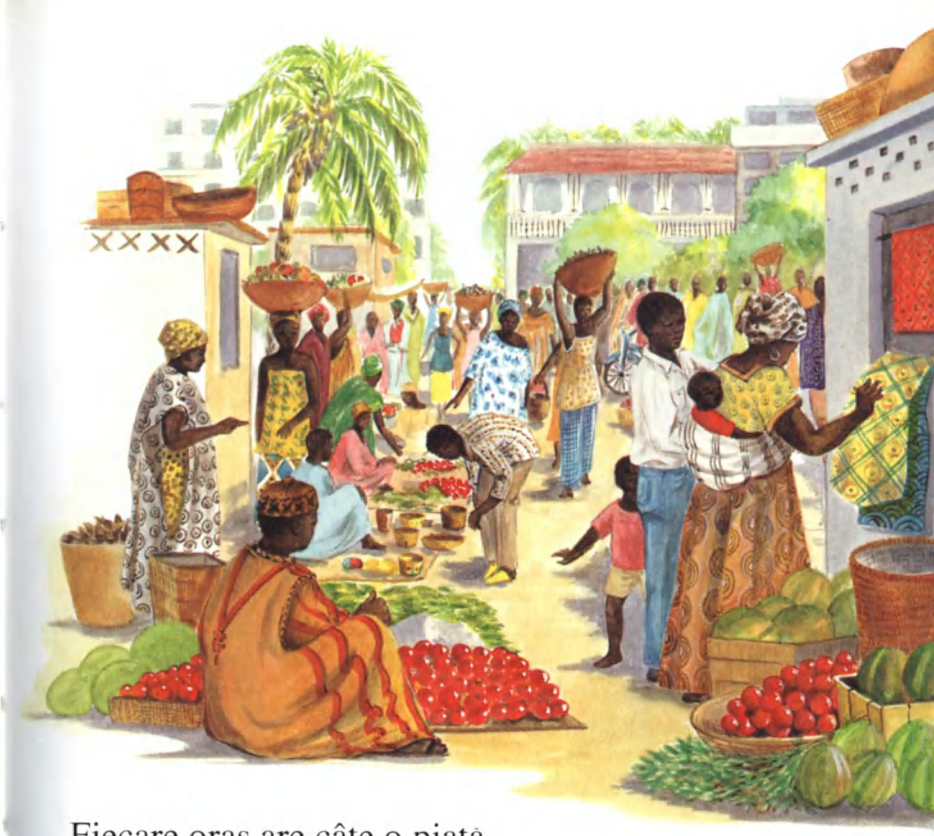

Fiecare oraş are câte o piaţă în aer liber. Acolo, aşezaţi în faţa unei tarabe, negustorii vând banane, roşii şi mirodenii. Adesea femeile duc pe cap coşuri făcute din jumătăţi de bostan uscat, în care transportă produse sau alte obiecte.

Un sat în savană

În satele africane, femeile pregătesc mâncarea împreună, direct în faţa colibelor în care locuiesc. În picioare sau stând jos, ele strivesc meiul şi maniocul, pentru a obţine făina din care fac un fel de pâine.

Colibele sunt construite
din chirpici – cărămizi
de pământ uscat – şi sunt
acoperite cu paie.
Uneori sătenii îşi ţes
singuri veşmintele.
Ei culeg bumbac, îl torc
şi îl ţes pe un război.
Ţesătura este apoi
vopsită în culori vii.

Bărbaţii stau la vorbă
sub „copacul de cuvinte“,
un baobab care creşte
în mijlocul satului.
Uneori joacă *awale:*
ei rostogolesc boabe
care trebuie să intre în
cele douăsprezece
scobituri făcute într-o
bucată de lemn.

Viaţa pe apă

Locuitorii din Ganvie, în Benin, trăiesc în locuinţe lacustre, construite pe stâlpi. Străzile sunt canale cu apă. Locuitorii se deplasează cu pirogi sau bărci. Dimineaţa, pescarii aruncă plasele în mare, apoi le trag la bord pline cu peşte.

La întoarcerea pescarilor, femeile din sat ies să-şi vândă produsele pe apă. Ele vând peştele proaspăt direct din pirogile lor. O parte din acest peşte va fi uscat şi conservat pentru a fi mâncat mai târziu.

Africa verde

În centrul Africii, pe colinele înalte și însorite, locuitorii cultivă plantații sau „grădini“ de ceai. Ei culeg cu grijă cele mai frumoase frunze ale arbustului de ceai. Uscate și prelucrate industrial, aceste frunze servesc la fabricarea ceaiului pe care îl bem noi.

În inima pădurii s-au construit poduri suspendate făcute din liane. Astfel poți să traversezi fără grijă numeroasele râuri care există aici. Lianele sunt suspendate de câte un copac de o parte și de alta a râului. Ele rezistă chiar și ploilor celor mai puternice.

La o crescătorie de struţi

Cele mai mari păsări din lume, struţii, trăiesc în Africa de Sud. Struţii sunt crescuţi mai ales pentru pene, care sunt vândute la preţuri foarte mari.

Deşi au aripi magnifice, struţii nu zboară. Ei au şi picioare foarte puternice.

Struţii aleargă foarte repede. Ei pot fugi aproape o sută de metri, purtând un copil în spate.

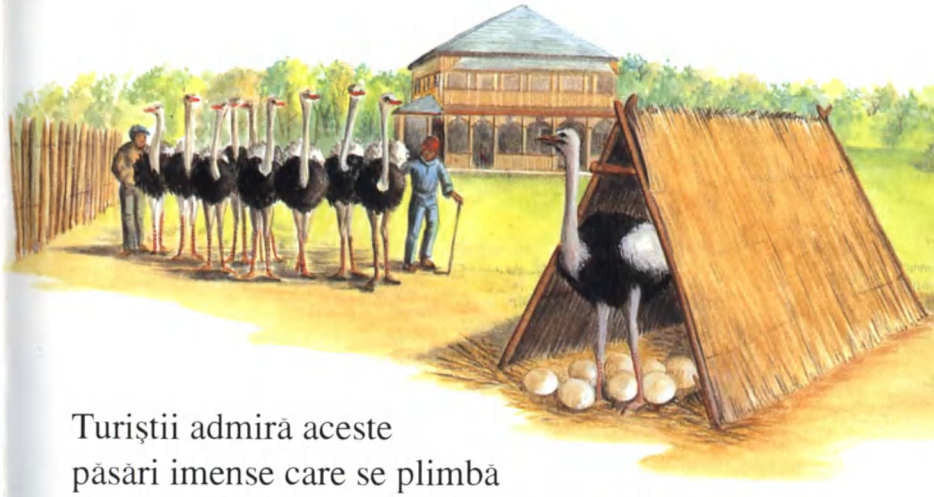

Turiştii admiră aceste păsări imense care se plimbă în grupuri sub supravegherea paznicilor. Struţii femelă îşi clocesc ouăle sub un adăpost. Crescătorul are grijă de puii abia ieşiţi din ou, căci sunt foarte delicaţi.

Ouăle de struţ sunt cele mai mari ouă din lume.

Ştiaţi că...

☐ Marocul a dat numele său meşteşugarilor care confecţionează portofele şi genţi din piele, numite şi articole de marochinărie.

☐ Pigmeii sunt o populaţie de bărbaţi şi femei foarte mici de înălţime care locuiesc în pădurea ecuatorială. Ei sunt vânători excelenţi.

☐ Populaţia masai trăieşte în Africa, în regiunea de savană, în apropiere de muntele Kilimanjaro. Ei sunt nomazi şi se îndeletnicesc cu creşterea animalelor. Au turme mari de zebu. Ei îşi construiesc colibe din frunze şi din bălegar de vacă uscat.

☐ În Africa neagră, portul tradiţional al femeilor se numeşte *bubu*. Mamele îşi poartă copilul legat în spate.

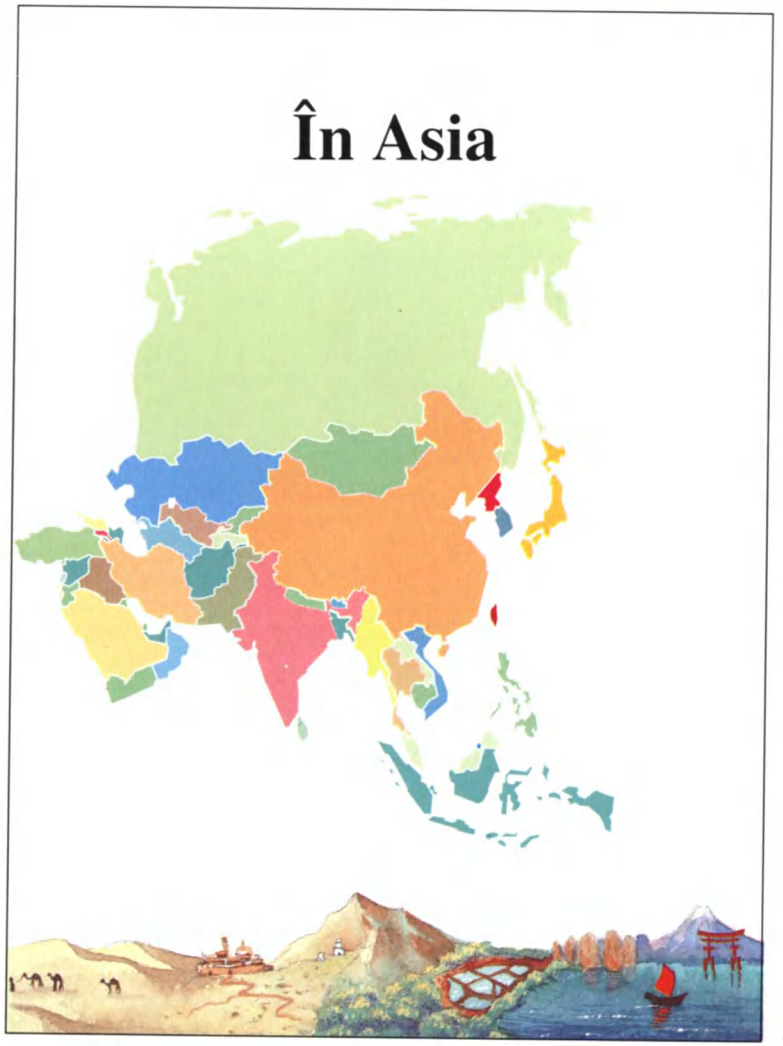

Într-un kibbutz, în Israel

Kibbutzul este un fel de sat unde toţi locuitorii formează o singură familie, o comunitate.

Locuitorii unui kibbutz lucrează împreună. Şi copiii stau împreună toată ziua. Seara ei se reîntâlnesc cu părinţii lor.

Unele kibbutzuri cultivă legume şi fructe. De aici se expediază în lumea întreagă mari cantităţi de grapefruit, portocale şi avocado. În unele kibbutzuri se fabrică sucuri de fructe.

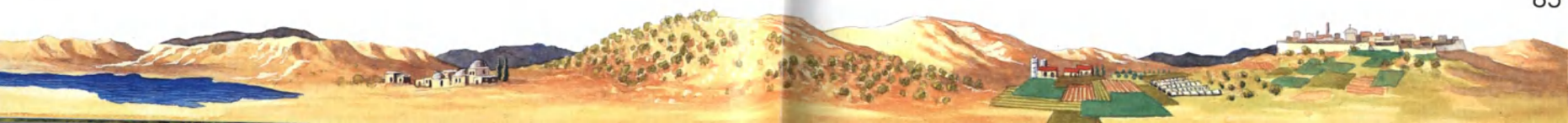

În Arabia

În Arabia Saudită şi în Emiratele Arabe, călătorii traversează deşertul cu camionul, cu maşina sau pe cămile. Ei merg pe autostrăzi foarte drepte, printre dune de nisip, pietre şi puţuri de petrol.

La oraş, cât şi în deşert, pentru a se proteja de căldură, oamenii poartă un veşmânt larg şi o eşarfă, numită *keffieh*.

În regiunile muntoase se practică încă vânătoarea cu şoimi. Dresorul ţine pasărea pe pumnul înmănuşat şi o lansează la momentul potrivit asupra prăzii.

Afganii

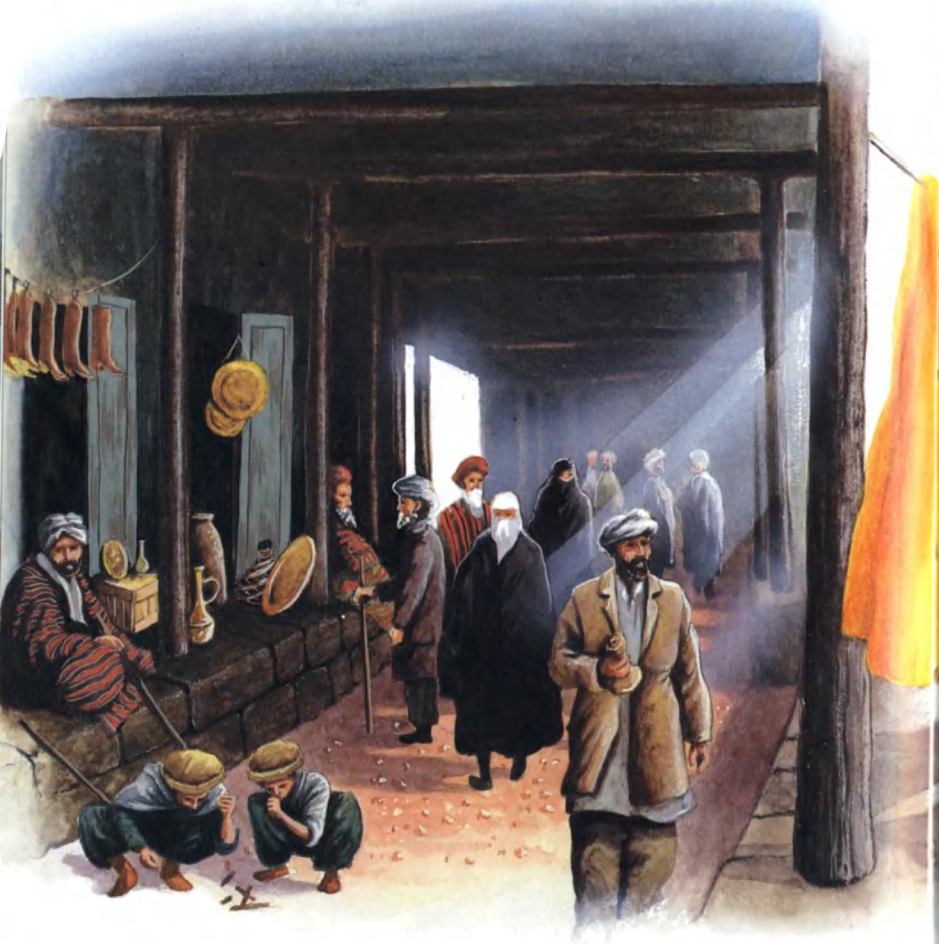

bozkaşi

Călăreţii afgani practică un joc tradiţional, numit *bozkaşi*. Ei se înfruntă pentru a înşfăca pielea unei capre.

În Afganistan, pieţele sau bazarurile sunt acoperite. Aici, artizanii şi negustorii vând ţesături de mătase, bonete de lână, platouri de cositor, cizme de piele şi ceai. Aceste târguri atrag o mulţime de oameni veniţi de foarte departe.

Într-o iurtă

În timpul anului, păstorii mongoli se deplasează împreună cu turmele lor de oi şi de capre. Ei sunt nomazi. În locul unde îşi stabilesc tabăra, familiile îşi montează câte un cort de pâslă, numit iurtă. Iurta este rotundă şi albă, cu un acoperiş în formă de con.

Întreaga familie locuieşte în iurtă. Aici se face focul şi se găteşte. Cortul rezistă vânturilor puternice din stepele Mongoliei şi protejează de frig, dar şi de cald. Iurta se desface şi se montează cu mare uşurinţă. Când este strânsă, iurta este transportată pe cai.

Copiii învaţă de foarte mici să călărească. Într-un timp scurt, ei devin călăreţi excelenţi.

Un oraş în China

China este ţara cu cei mai mulţi locuitori din lume. Numeroşi chinezi îşi încep ziua făcând gimnastică *tai-chi*.

Pe străzile oraşelor nu sunt multe maşini. Chinezii merg în special cu bicicleta sau pe jos, printre negustorii ambulanţi.

Într-o mânăstire budistă

În mânăstirile de pe coastele abrupte
ale munţilor Himalaya trăiesc călugări
numiţi lama şi bonzi.
Ei îl venerează pe Buddha.

În Bhutan, numeroşi
călugări
încă sunt copii.
Ei poartă veşminte lungi,
portocalii sau galbene.
De la vârsta de şapte ani
învaţă rugăciunile
şi cântările religiei
budiste.
Cornul tibetan
este folosit
în timpul ceremoniilor.

Pe malurile Gangelui

Indienii vin în fiecare zi la Benares,
pe malurile fluviului sfânt al Indiei, Gangele.
Malul stâng al fluviului este mărginit
de palate şi de temple.

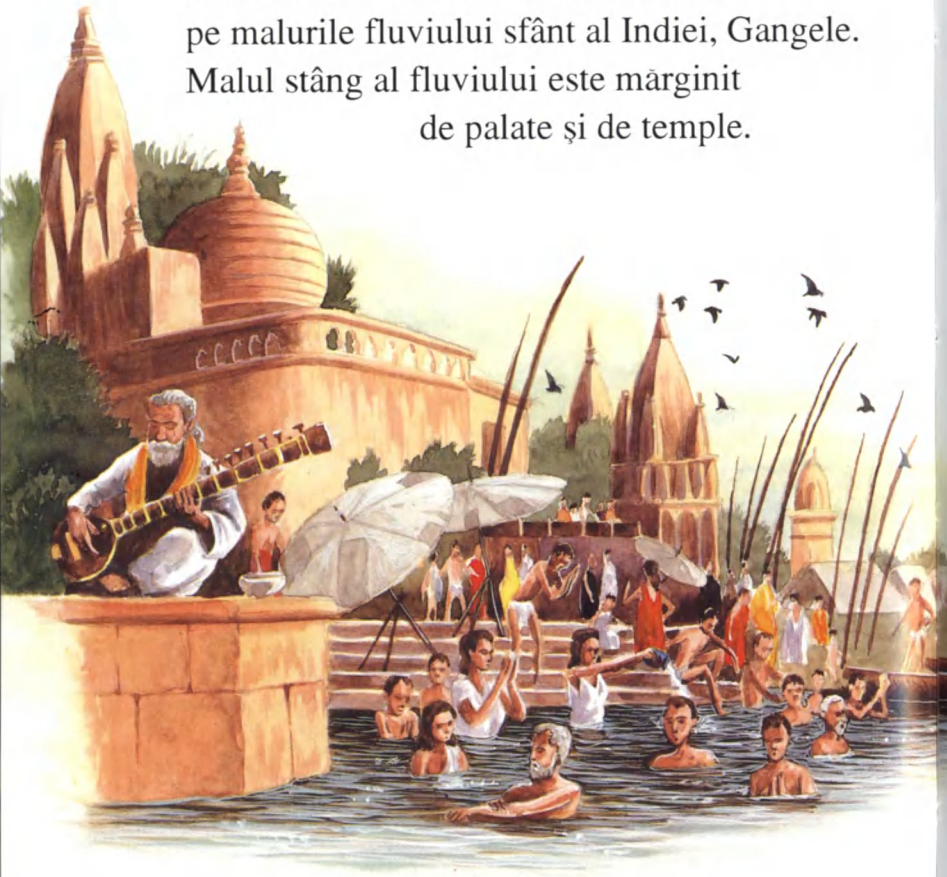

Vacile se plimbă
libere pe străzile
din apropierea
fluviului. În India,
vacile sunt socotite
animale sfinte.

La răsăritul soarelui,
indienii se adună pe treptele care coboară
spre fluviu. Conform tradiţiei
religiei hinduse, indienii
se purifică spălându-se
în apele Gangelui. Ei se
roagă şi iau o gură de apă.
După aceasta pleacă
sau îşi petrec
restul zilei pe trepte.

Într-o orezărie

În Asia, locuitorii satelor cultivă orez. Orezul este o cereală care are nevoie de multă apă şi căldură. Sătenii pregătesc mai întâi câmpul. Ei ară pământul şi îl nivelează. Uneori, se ajută cu un plug tras de bivoli. Apoi ei inundă câmpul care trebuie să aibă o cantitate constantă de apă.

După aceasta, femeile plantează cu mâna firele tinere de orez, care au fost crescute într-o răsadniţă. Trei luni după aceea, orezul este copt şi bun de cules.

Atunci se seacă orezăria. Sătenii seceră orezul şi îl usucă. Boabele sunt apoi treierate, decorticate, cernute şi depozitate în hambare.

În Bali

În Bali, femeile merg de dimineaţă la templu pentru a duce ofrande zeilor ca să le protejeze căminele. Ele duc pe cap piramide de orez, fructe şi flori înconjurate de o frunză de bananier.

Fetiţele învaţă de foarte mici să danseze. La zece ani ele iau parte la diferite ceremonii. Este însă nevoie de mulţi ani pentru a învăţa toate gesturile dansurilor din Bali.

Japonezii

Când intră în casă, japonezii se descalță și merg cu picioarele goale pe rogojinile din paie de orez, numite *tatami*.

La masă, familia stă în genunchi în jurul mesei.

Dimineața, fiecare își strânge patul – o saltea moale din bumbac, numită *futon* – și o pune într-un dulap.

karate

kendo

judo

Japonia este țara artelor marțiale. Kendo este arta luptei cu spada. La judo și karate se luptă cu mâinile goale.

La 5 mai, în timpul Sărbătorii Copiilor, deasupra caselor flutură zmee în formă de crapi...

Caligrafia, sau arta scrierii frumoase, se învață la școală, cu o pensulă și cu cerneală.

Papuaşii

Papuaşii trăiesc în sate mari,
în Papua-Noua Guinee.
Ei locuiesc în colibe
construite din
stuf împletit.

La sărbători, papuaşii
îşi pictează faţa,
iar pe cap poartă
pene şi cochilii.

Papuaşii cultivă
legume şi cresc porci
pentru carne.

Viaţa papuaşilor este rudimentară. Ei cioplesc şi ascut pietre pentru a face lame, topoare şi alte unelte ascuţite. Arcurile şi săgeţile papuaşe sunt din lemn. Papuaşii fac focul frecând două lemne unul de altul.

Ştiaţi că...

☐ Trei oameni din cinci trăiesc în Asia, care este cel mai mare continent din lume.

☐ Sărbătoarea Anului Nou chinezesc durează două săptămâni. În ultima zi, pe străzi este purtat un dragon uriaş, pentru a aduce fericire şi prosperitate tuturor familiilor.

☐ Femeile în India poartă *sari* – o bucată mare de mătase înfăşurată în jurul taliei.

☐ La Benares, hinduşii îşi ard morţii pe malurile fluviului Gange. Cenuşa este apoi împrăştiată în apele sfinte ale fluviului.

☐ Japonezii pregătesc *sushi* din găluşte de orez, peşte crud tăiat felii foarte subţiri şi sos aromat cu mirodenii.

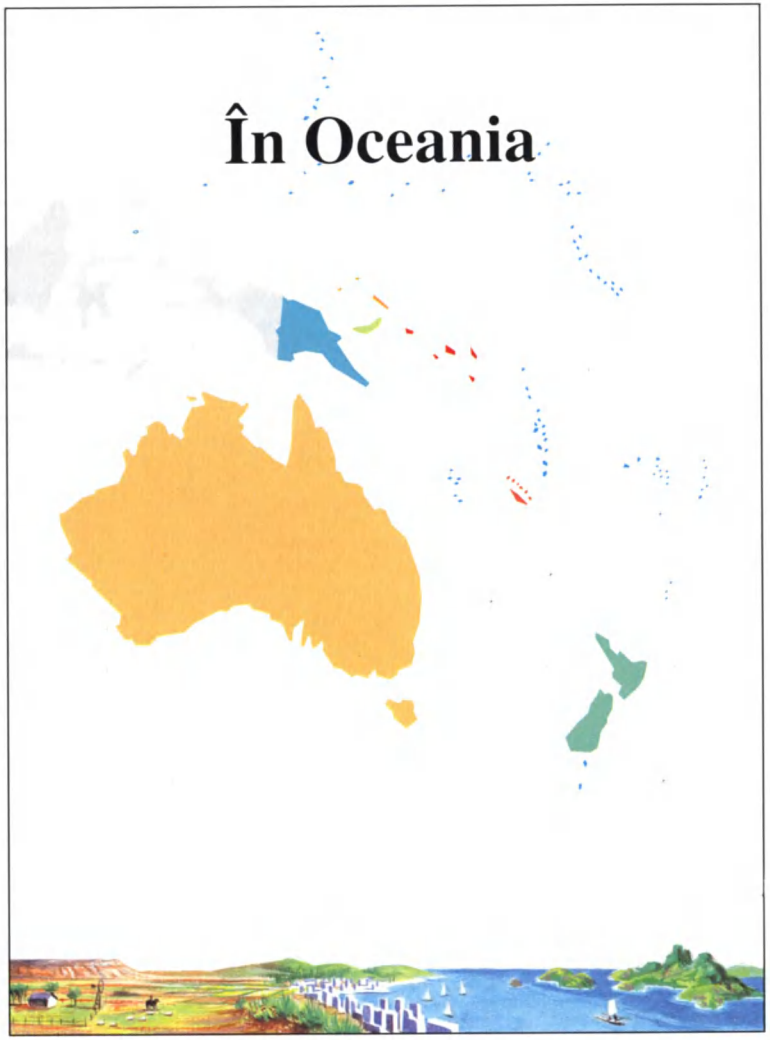

O fermă în Australia

În Australia, distanţele sunt foarte mari iar fermierii au un avion cu care îşi păzesc imensele turme de oi. Oile sunt tunse cu regularitate, iar lâna este vândută.

Copiii din marile ferme nu merg la şcoală. Aceasta este prea departe de casa lor. De aceea ei ascultă lecţiile la radio şi răspund profesorului prin microfon.

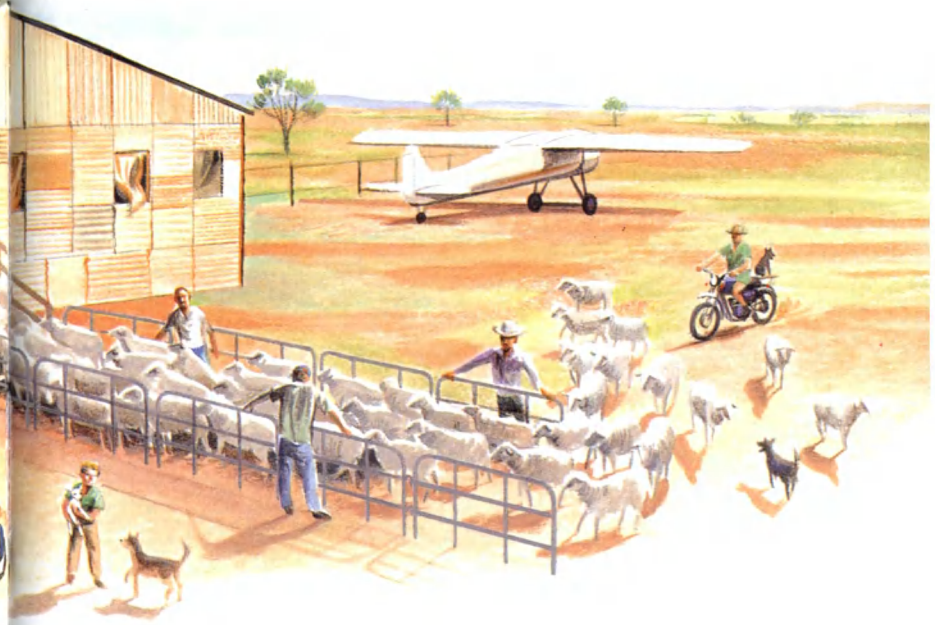

Aborigenii

Aborigenii sunt primii locuitori ai Australiei. Mulţi trăiesc în interiorul ţării, în sate. Ei îşi construiesc locuinţe din lemn de eucalipt.

Aborigenii pleacă în căutarea vânatului. Vânătoarea poate dura mai multe zile. Cu sulița şi bumerangul, ei vânează canguri şi alte animale sălbatice. Sulițele au un vârf de piatră sau de os.
Bumerangul este o lamă de lemn curbată.

Artiştii aborigeni pictează pe scoarţă de eucalipt. Ei întrebuinţează cărbune şi vopsele pe bază de pământ, în nuanţe de roşu, galben sau alb. Drept pensule ei folosesc beţişoare.

În Noua Zeelandă

Atunci când vântul nu este prea puternic, familiile din Noua Zeelandă ies cu barca cu pânze sau cu motor şi dau înconjurul numeroaselor insule care intră în alcătuirea ţării lor.

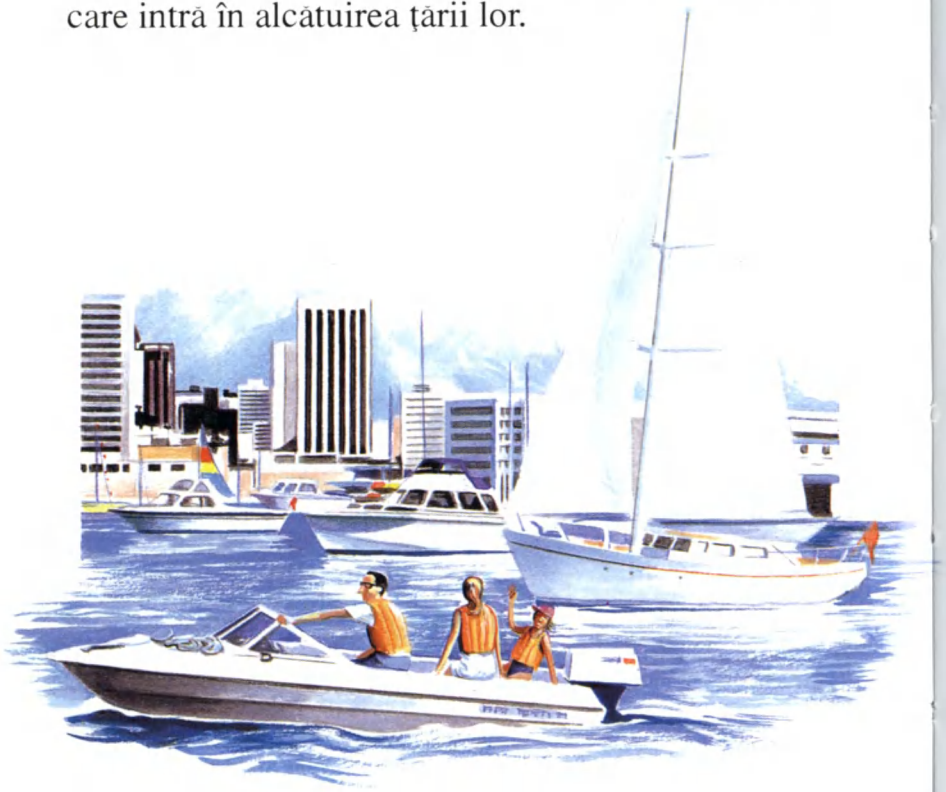

Noua Zeelandă este o ţară muntoasă unde există izvoare de apă fierbinte, numite gheizere, care ţâşnesc din când în când în aer. Mulţi oameni vin să le admire.

Locuitorilor le place să joace bile. Adesea, ei îşi petrec ziua la club.

Polinezienii

În insulele Polineziei, oamenii ies la pescuit în pirogi – bărci scobite din trunchiul unui cocotier. Pescarii bat apa cu ramele; peştele urcă la suprafaţă şi este prins cu harponul.

Polinezienii recoltează nuci de cocos. Ele sunt tăiate şi lăsate la uscat.

Locuitorii insulelor pescuiesc şi sub apă, printre recifele de corali.

Ştiaţi că...

☐ Oceania este alcătuită din mii de insule, uneori aflate la mare distanţă unele de celelalte.

☐ Locuitorii din Polinezia se numesc maori. Strămoşii lor au fost primii locuitori ai Noii Zeelande.

☐ Aborigenii din Australia organizează serbări foarte mari, care se numesc *corroboree*. Ei îşi pictează atunci corpul în alb şi dansează în sunet de *didgeridu*, un fluieraş de bambus.

☐ *Surfing*-ul este un sport practicat de multă vreme în Oceania, unde s-a şi născut.

☐ Kiwi este numele unei păsări care trăieşte în Noua Zeelandă; este şi numele unui fruct plin de vitamine.

Să căutăm de la A la Z

Aborigeni 110-111, 116
Afganistan 88-89
Africa 65-82
Africa de Nord 66
Africa de Sud 80
albine 59
Amazonia 42,46
America 25-46
  Centrală 36-39
  de Nord 26-35, 46
  de Sud 40-45
Anzi 40-41
Antile 36-37
Anul Nou chinezesc 106
apă 69, 70-71, 98
arabi 86-87
Argentina 46
arte marţiale 103
artizani 66,89
arţar 29, 46
Asia 83-106
Australia 108-111
avion 22, 108
awale 75

Bali 100-101
bananieri şi banane 36
baobab 75
baschet 18, 32
bazar 88-89
bărci cu fundul plat şi pânză 37
Benares 21, 96-97, 106
Bhutan 94-95
biserică 20
bivoli 98
bonzi 94
bostani 73
bozkaşi (joc afgan) 89
Brazilia 44-45, 46
Bretania 52-53
Buddha 21,94
Buenos Aires 46

Caligrafie 103
Canada 28-29, 46
caravane 68-69
carnaval 44
case 12-13
călăreţ 34-35, 89, 91
călătorie 22-23
ceai 82, 78
chinez 92-93
cocotier 37, 114
continente 24

corn tibetan 94
cort 12, 68, 90
corroboree 116
cow-boy 34-35
Crăciun 64
creştini 20
culesul viei 56

Dans 30, 45, 101
deşert 68-69, 71, 86-87
didgeridu 116

Egipt 70-71
Emiratele Arabe 86-87
eschimoşi 26-27
Europa 47-64
evrei 20

Feluca 71
feria 57
fermă 34, 54, 80, 108
futon 102

Gange 96-97
Ganvie 76-77
gheizer 113
gondolă 64
grâu 55, 71
Grecia 60-61

Halloween 46
hanorac 26
Himalaya 94
hinduism 21, 96-97

Ideograme 11
Ierusalim 20
India 96-97, 106
Indieni din Amazonia 42-43
  din America de Nord 30-31
  din America de Sud 40-41
Indonezia 100-101
inuit 26-27
iolă 37
iurtă 90-91

Japonez 21, 102-103, 106
judo 103

Karate 103
kendo 103
kibbutz 84-85

kimono 103
kiwi 116

Lama (călugări) 94
lame 41
limbi 10-11
locuinţe 12-13
Londra 64

Madrid 64
manioc 74
maori 116
Maroc 66-67, 82
marochinărie 82
masai 82
Mecca 20
mânăstire 94
mâncare 14-15, 38, 74, 102
medina 66-67
mei 74
meserii 16-17
mexicani 38
Mexico 46
Mongolia 90-91
Moscova 64
munţii Europei 58-59
musulmani 20
muzică 44, 63, 94, 116

Navodar 52
New York 46
Nil 70-71
noria 71
Noua Zeelandă 112-113

Oceania 107-116
Oceanul Atlantic 72
oi 61, 90, 108
orez şi orezărie 98-99
oraş 32-33, 52-53, 72-73, 92-93

Papuaşi 104-105
Paris 64
pădure 28-29, 42-43, 46, 82
păpuşi *katchinas* 31
pescari 52, 76-77, 114-115
pictură 16,111
pigmei 82
pinata 39
pirogi 76-77, 114
plug 98
pod suspendat 79
polinezieni 114-115

port 52-53
porumb 30, 40

Quebec 46

Religie 20-21
Roma 64

Sahara 68-69
Saintes-Maries-de-la-Mer 62
sat 30, 42, 74, 84, 104, 110
Salvador de Bahía 44
Sao Paulo 46
saună 49
Sărbătoarea Copiilor 103
Sărbătoarea Porumbului 30
sărbători 39, 46, 57, 62-63, 64, 103, 104, 106
scandinavi 48-49
schi 48,58
scriere 10, 103
Spania 56-57, 64
sporturi 18-19
Statele Unite 30-33, 46
struț 80-81
suk 66
surfing 116

Școală prin radio 109
șintoist 21

Tai-chi 92
tatami 102
tăbăcari 66
tăietori de lemne 28
târg, piață 40, 51, 73, 88-89
tuareg 68

Țigani 62-63

Vaci 34, 57, 97
Vasaloppet 48
vânători 42, 82, 111
Veneția 64
vie 56
vraci 31

Zgârie-nori 33

LAROUSSE

PRIMA MEA ENCICLOPEDIE

O cărticică adevărată, pentru a descoperi
oamenii care populează Pământul, viața lor
pe cele cinci continente, felul în care
trăiesc și obiceiurile lor.
O primă călătorie prin toate țările lumii
pentru a afla asemănările și deosebirile
dintre oameni.

În aceeași colecție:

La țară
Cum se face...
Universul
Istoria
Corpul omenesc
Cum este vremea
Știința
Meseriile
Cerul
Animalele
Dinozaurii
Pământul
Marea
Plantele
Transporturile

Bucuria unei prime biblioteci care îți aparține!

enciclopedia rao

ISBN 973-8175-83-6

www.raobooks.com